

MŐRSZKA KRAJINA

Vársztveni politični i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturalis hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevci, 1925. június 21.

Broj 24. Szám.

Dika agr. reformi...

Na dūse tālajo szenō,
(Ka pa te na krave 'zemlō?)
To je prinasz dnesz motto,
Za agrárno reformo.

Kelko krivice sze godí na bremen vszē dr'zavlánov, je potēben ali ne zemliscsa, z agrárnov reformov, tō je nezracsunlivo i szmo tō 'ze nē ednok povdárjali na tom meszti, vendar pa neednok na nezadovolnoszt nisternim, náimre kí szo tak veliki prijátelje agrárne reforme. Mogōcse pa kí szo tak nezadovolni z nasov písázovv proti agr. reformi, szo ne poglednoli dale, szamo dotá, naj sze zemliscsa odvze-mejo od tiszti, kí je tak prevecs májo, dokecs szmo inf na sztá-liscsi, ka naj má zemlō sto jo je vrēden, naj szamo z tiszto-ga netrpí vecsina národa skodo. Ka je pa denésnya agrárna reforma na skodo vecsini dr'zavlánov, to je szvetlo, záto nam je vszem nájkéksa dúznoszt sze prōti nyē obrnōti, naimre pa v tisztoj doprinesenosztí, kak sze dnesz dopinása.

Mí szmo tūdi nē prōti agr. reformi, vendar pa more bidti tiszto isztinszka agr. reforma, nē po ideji Marxa naszledníkov. Tō pa szamo záto, ár je máli kmet nemogōcsi szploh dotecsasz, dokecs je mōcs v rokaj latifundumiszto, laszníkov neprimerne velicsine zemlé, vendar pa moremo bidti natom, naj sze tō previdno i pravicsno zvrši. Szamo razdelitev tē velki imány je tūdi nezadosztno za pobōgsanye málokmetzskoga sztálisa, csi taka po drūgom kráji sze ztem nepri-merno obtercsi máli kmet. Ka pa je z denésnyov agr. reformov preci preobtercsen, sze lepō i nalehci dá dokázati. Nē nam trbē drūgoga dokáza, szamo poglednimo tō edno prōszto: csi bi pravicsno bilō razdeljeno, bi pōtom 'zivino gojenyá dr'záva vecs exporta mēla i tak pred zvūnesnyí dr'závaj véksi ogléd, bi tūdi pēnez vecs vrēdnosztí meo, csi bi sze zemla po rédnaj pōti za zagvūsenoszt poedini interessentov tálala, bi obcsnovársztveno vu vszákó formo vecs hasznilo nájkéksim dacsnikom málim kmetom. Taksoj agr. reformi sze pa pri-átel, kí szebé kolicskáj lūbi, nájditi neszmi.

Ka to jus mámo písziati, dō-toga nam pravico vecs okolnosztí

dá. Dōnok pa prilike okolnosztí poglednimo v nasoj voszkēsoj blízini.

Nasega okraja agr. ref. diri-genti szploj z málov previdnoszt-jov delljo drūgi lászt, brez toga ka bi ednok ali drūgōcs sze osz-vedocsili v pravice nyí dela. Doszēmao je tūdi nē dōbo tiszti právi zemlō potēben agr zemlé, zádnycs pa escse bole nē. Glávno naj je zemla razdeljena. Pri priliki zádnycs delítvi veleimány gr. Szapáry v M. Soboti szo tráv-nike nē na poedini interessentov 'zivino vzēti za podlago delítvi, nego oszobe, velikoszt famillje. Ka je z-obcsnovársztvenoga sztá-lisa vpostūvati v prvojvrzti 'zi-vino potēbno i tūdi je szenō ali bojdiszi tráva za 'zivino, to je

logicsno. I ka sze je pri tej tráv-nikaj zgōdilo? Ár szo je na per-sōne tálali, taksim kí 'zivine nemajo, szo szenō ōdali z-tráv-nika, pēneze v 'zep vteknoli, drūgi pa. kí 'zivino májo, mo-rejo za drāge pēneze kúpūvati szenō, ali pa 'zivino gládati dati.

Tō je delo denésnye agrárne reforme, stera je dosztim na ra-doszt, escse vecsim pa na 'zaloszt. I csi vídimo tō edno za dr'závo, stero szmo pravzaprav mi szamí, skodonosztno delo, te szmo za-gvūsani lēko, ka pri ovom escse v véksoj meri sze godí tákse. Záto sze taksoj agr. reformi nē veszeliti, nego jōkati trbē, ár na-zádnycs vendar nase 'zepe bolí, odnász 'zele' sztrádanye, trūd i 'zūlnatne rokē.

K zbōgsanyi nase valute.

V jeszén, gda sze je dinár v Zū-richi zdigávo, je financminister v ed-noj izjávi tak pravo, ka dinár more vise idti i leta 1926. na deszēti stabilen osztáti. Nahitroma potom je pa dinár preci szpadno, po sterom szodēcsi je vervati bilō, ka je izjáva neotemeljena, ár stabilne vrēdnosztí vrēmen je escse nē tū.

Kak szmo vidli je tō tūdi isztina bila, ár sze je dinára vrēdnosztí szem i tá premenyávala, na negvūsenoszt nase trgovine. Ka csi bōde leitina nasi prid-ekov vugodna, kí sze racsunajo za export, bōde tūdi i dinára vrēdnosztí narászla, je szvetlo, vendar je pa tiszto vrēmen escse dalecs, záto narásztsanye dinára v tisztoj meri, kak sze je tō zádnycs pokazalo, na 9.50 je nemo-gōcse. Tō sze pokázze szamo po mla-tidvi 'zita, stero je edino ka nájprvé mámo za exportirati, tō pa tocsa ali vihēr escse vsze vnicsi lēko. Szūhe szlive, lész, vuno i tobák, ka je escse za export, je pa escse dalecs za zagoto-viti kelko ga bōde za vkraj dati. Ergo je tō niedno nē podlaga za zbōgsanye dinára. Ka je pa te vzrok?

Podigávanyi dinára na zvūnésnyí bōrzaj je nereelna mahinácia, kí je szamo v znótrásnyosztí, nase dr'záve prebiválcom, predvsem pa i v prvoj vrszti kmetskomi národi na skodo Vá-lanye nase valute szamo tem narēdi skodo, ár trgóvec kí kúpi ondyega 'zivino za zvūnszko dr'závo, sze more

po dinára vrēdnosztí ravhati, teda od kmeti fál kúpti; trgóvec pa kí kmeti odáva, na nezavūpani dvig dinára nem-re fál dati, morē kmet blāgo drāgo plácsati. I ka je tō tak, ka je dvig di-nára szamo mahinácia, je tem bole isztina, ár sze dinár nemre podignoti te, gda nemamo, zvūn lész v Itálijo, niksí export, escse ka vecs, kúpūjemo amerikanszko psenico i vogrszko melo, za stero sze zvūnszka valuta kúpūvati more, ergo na skodo nase valute.

Tá mahinácia je pa nakrátci za-razmeta. Volitve szo bilé, za sztroskov kritje sze szamo níkelko pēnez lēko »zaracsuna« z-dr'závne gasze. Volitve szo banke financirale. Szamo v Slove-niji szo demokrati deszēt milijonov potrosili za zvolitev dvá poszlanca, steri zneszek szta dvē banki financirale. Szezná, ka té pēneze demokrati zaszlú-ziti morejo dati tem bankam, záto sze po nerédnoj pōti dinár podigáva, pri sterom banke zaszlú-zijo, ár dogo-vorjeno znájo záto, milijone lūdi pa more skodo trpeti rávno záto.

Tō szmo escse tūdi mogli razlo- 'ziti národi, naj zná, kak sze 'znym ravna, ne ka bi ga dale fárbali. Dokáz nasim trdítvam je tō, ka je dinár 'ze pá na pod devét szpadno, pri sterom banke nakūpleno blāgo dragse odájo lēko i tak pomali ali gvūšno zaszlú-zijo nazáj za volitev dáni pēnez i escse doszta vecs.

Benes tanácskozása Brianddal

Benes csehszlovák külügyminisz-ter Genfből Párisba érkezelt, a lapok értesülései szerint Briand külügyminis-terrel tanácskozott. A lapok úgy tudják, hogy Benes tárgyalásai főleg két kér-dés körül forogtak: a biztonsági szer-ződésről tanácskozott Briand-nal és Ausztria helyzete is nagyon érdekelte. A garanciapaktum kérdésében a francia állásponttal ért egyet, Ausztriát illető-leg azonban külön felfogása van.

Saint Brice a Journalban erről nyilván magának Benesnek tájékozta-tása alapján azt írja, hogy a csehszlo-vák külügyminiszter véleménye szerint Ausztria egymagában, mint elszigetelt gazdasági terület életképtelen, ami nem közömbös a csehszlovák köztársaságra nézve, sőt életbevágóbb kérdés a ga-ranciapaktumnál és egy gazdasági Duna-konföderácótervét akarja Párisban megkedveltetni, Benes külügyminiszter.

Je vsze mogōcse!?

Zgōdilo sze je tak, ka je edno solszko vodsztvo, v D. Lendavszkom okráji, solszko deco na razgléd v Rogaš-ko Slatino pelalo. Deca med potjōv vecs neprílik vcsinífo, stero k nyí mla-dosztí moremo pricsteti. Med dosztimi szí je edna deklicska polojnke dol zūla i gda na Ormož—M. Sobotski vlák vszēdejo, blūzi Ivajnkovec dētece na pamet vzeme ka polojnke nēga, v Ma-riborszkom vláki ji je povrgla. Presz-traseno dēte je jōkati zacselo, kelko v sztráhi od sztarisov, kelko pa za po-lojnke. Gda tō szpervájajōcse nyí vu-csitelca zacseje, nē da bi dētece po-trōstala, ka bi nyē dúznoszt bila, nego szí tō »csednēso« pamet vzeme naprē i ercsē: »Prokletni Prekmurski norci, da samo skáčejo sem i tja, ne da bi pázili.«

Tō je bilō, tak sze je zgōdilo na nájkéksa razburkanye tam szedēcsi Prekmurcov, kí szo od csemerōv natō niti recsi nē mogli nájditi. Vendar nyim je pa bīla dána prilika, stero je tá pa-metna vucsitelca provokērala, da bi nyē povedali lēko: csi szo norci szo ondyé nori i nē Prēkmurszki nego v Prēkmurji rávno ondyé za norca na-rejeni. Pripoznati pa moremo, ka szo deca na lēpo vucsitelico zavūpani, pod stere vodsztvom deca obūteo lēko zgū-bijo i nyim natō escse tak lēpo vse-nyé tála. Ali je tákša vucsitelca vrēd-na ka »Prekmurszki norcov« krūh jē tō preszōditi pa na jávnoszt zavūpamo.

Eden goszpōd med Sokoli je pra-vo, ka je on zagvūsen, ka za dvē leti polovico Prekmurcov bōde v Sokolszkom drūstvi. Isztina, ka prōti tomi nemamo nikaj, sto fizicsnoga dela neszkoncsáva, je tūdi zdravo zanyega csi szí 'zivce malo vtégne z telovadjenyom, naimre pa deca, vendar pa zagotoviti moremo ka sze té g. prevecs vára csi szí misz-li, ka ji polovico pridobi. Za Prekmur-ca je prevecs zadosztea Sokol kosza i motika, plūg i brána, z sterim szí za-doszta lēko vtegūje szvoje 'zivce té, gda je pretegūvati more naj za prevecs navrženo dácsó té nazarenszke dináre vkūper poskrampila, i csi Prekmurci glédát idejo té ceremonije je nē za-doszta vzrok záto, ka tūdi za kotrige scsējo prisztōpiti, nego té radovedenci sze szpozábijo z-toga, gda te gosz-pōd nepríde glédát nyí páverszki train-ing, — koszidev, mlatidev, okápanye itd. itd. Dokecs pa »Prēkmurszki norci« bodejo, da naj ponáviamo goraj popi-szane vucsitelice recsi, je vsze mogō-cse. Ali z tákim sze dober cíl do-szēcsti nemre i nebōde.

Dnesz sze prevecs vídi, ka szo demokrati na vládi, dá sze prevecs csūtiti tūdi pri dácsi, vendar sze pa tō vsze pretrpi, vem szo nigdasnyi man-tríncke tūdi doszta mogli pretrpeti, té pa mí Prēkmurci tūdi nikak, csi rávno 'zmetno, pretrpímo té escse osztali csasz, do jeszeni, té pa je praj na zímo na léd plészat poslejo...

Vallását

minden ember tisztelje, becsülje és szeresse, de mások vallását ne bántsa. Ez egy régi igazság, melytől senki magát eltántorítani ne hagyja.

Szeressük és becsüljük meg vallásunkat, mondtuk, mert evvel őseink kegyének egyuttal áldozni is akarunk, áldozni az ősi szokásnak, áldozni Krisztus emlékének, elismeréssel adózni az akkor még nem socialisnak nevezett, de igaz sociális és ember szereteti tanainak. Ezt megtenni annál is inkább kötelességünk, mert hisz erre emberi voltunk kötelez, kik a nagy Mesterrel egy képmásra teremtettünk. Mikor azonban ezzel szemben elismeréssel kell irnunk, egyuttal meg kell állapítanunk, hogy a Tanító sokkal más példakkal járt elől, az ő apostolainak mai leszármazottjai nem azon az uton haladnak, legalább egy része azoknak nem, hanem elsőnek a saját érdeküket állítják be s csak azután jön a le'kek istápolása, az egyház avagy gyülekezet érdeke. Hogy ily példa mutatás mennyiben kedvez az egyháznak, azt majd csak a jövő erre vonatkozó szomorú képe fogja megmutatni.

Ezt előre kellett bocsátani, hogy az ügy jobban meg legyen érthető, tulajdonképen miért is kell harcolni az igazság mellett. Hogy azonban félreértés ne történhessék, ezuttal az evangélikus gyülekezetek egy-kettőjében előforduló hibák és szabálytalanságokról lévén szó, mint amely szintén a krisztusi tanok alapján áll.

„Egyetértésnek kell lenni, nem kel a belső ellenségeskedést szítani, mikor külsővel is eléggé körül vagyunk véve“, ezt mi is elismerjük sőt mi több, éppen ezt hangoztatjuk és ezért harcolunk. Mindenek előtt azonban meg kell vizsgálni az ügyet s megállapítani azt, ennek ellenkező-

je nem e éppen ott tapasztalható, hol a legszebb példát, a vezetés helyességét mindenkoron és minden tekintetben tapasztalni kellene. Tehát a vezetőség a fontos, ha az a helyes utat választja vagy szabálytalant, a kettő között nagy a különbség. Az egyikkel a lelkeket össze lehet forrasztani, a másikkal pedig szétforgácsolni. Tehát minden bajt csak és csak is a vezetőségben kell keresni, sohasem pedig a nyájban. S a baj főképp ott keresendő, hogy tanult voltunknál fogva is részben elfogultak, részben pedig befolyásoltatják magukat (tisztelet a kivételnek).

Hogy azonban a hit bomlásnak ne induljon, szent kötelessége kell, hogy legyen minden evangélikus hívőnek, hogy dacára a vezetőség nemtörődömségének,

szabálytalanságának, az ügyet maga vegye a kezébe, védje meg őseinktől örökölt kincsét, ha már mások csak azon fáradoznak, hogy szétforgácsolják, mi több, saját vezetőség által, a hívők bosszantásával és megrövidítésével közvetve, avagy közvetlenül. Erre pedig az a legszebb alkalom, ha a most megtartandó petrovcei esperes kerületi közgyűlésen mindenki, ki az egyház érdekét szíven viseli, teljes számban megjelenik s nézetének ott ad őszinte kifejezést. Azért f. hó 29-én, Péter és Pálkor minden evangélikusnak ott a helye, hogy csupa megjelenésével is adja nem tetszésének kifejezését, mennyiben az az egyház anyagi és erkölcsi bomlását illeti, nemkülönben az abszolutizmus ellen. Főképp vonatkozik ez püconci gyülekezethiveire.

Ujabb hat halálos ítélet Szófiában

A bolgár polgári ellenzék a fehér terror ellen

Szófiai haditörvényszék pénteken éjszaka újabb hat halálos ítéletet hozott.

A haditörvényszék kötéltálati halálra ítélte Miltenov alezredest, a katonai műszaki műhelyek vezetőjét, aki ellen az volt a vád, hogy fegyvereket és robbanószereket szolgáltatott ki a kommunistáknak, továbbá szökésben levő társait, Milenov őrnagyot, Krotnov századost és még három földmivessépartit, akiket a kommunista-akciókban való részvétellel vádoltak. Pencev és

Lulcsev vádlottakat, akik a kommunista párt végrehajtó bizottságának tagjait rejtgették, 6—10 évi börtönrre ítélték, Kruder vádlottat pedig felmentették.

Az újabb halálos ítéleteket a bolgár közvélemény nem a legkedvezőbb hangulattal fogadta. A polgári pártok közül a demokraták azt kívánják, hogy a Cankov-kormány szüntesse már be a további statáriális ítéleteket, amelyek Bulgária ellen külföldön ellenséges hangulatot teremtenek.

Hazaárulási pör egy celjei német ügyvéd ellen.

Néhány hónappal ezelőtt a celjei bíróság határozatot hozott, amellyel az ottani Deuses Haus-t a szlovéneknek ítélte oda, akik a németek hatalmas házát kulturpalotának rendezték be.

A bírói határozat hatása alatt Riebel Walter dr. celjei ügyvéd, az ottani németek vezére brosurát adott ki »Ein Notschrei der Deuschen aus Slovenien« címmel. A jugoszláv állapotokról éles hangon nyilatkozó brosurát, amelyen Schauer Ferenc dr. volt németpárti képviselő szerepel, mint

szerező, Riebel titokban terjesztette és el akarta küldeni a Népszövetséghez is. Egyik példányát bíróság céljából eljuttatta dr. Epstein csehszlovákiai német képviselőnek is, aki a füzetet lapozó megjegyzésekkel visszaküldte. Ez a küldemény a celjei bíróság kezébe került és ennek alapján hazaárulási pert indítanak dr. Reibel ellen.

A vizsgálat már megkezdődött és a szlovéniai németiség körében óriási feltűnést keltett.

Csehszlovákiában teljesen elszakad az állam az egyháztól.

A klerikális Lidove Listy közli, hogy a közoktatásügyi kormány elkészítette az egyház és az állam teljes különválásáról szóló törvényjavaslatot, amely bizonyára kulturháborút fog felidézni radikális rendelkezéseivel.

A javaslat egyik legfontosabb intézkedése, hogy az egyházak minden állami és községi javadalmazása és támogatása megszűnik, az oktatás teljesen az állam hatáskörébe megy át, a tanítás elveszti felekezeti jellegét. A tantárgyak közül kihagyják a vallás-oktatást s annak helyébe lép az etika és a polgári kötelességek tanítása. A felekezetek ezentúl nem tarthatnak fenn iskolákat és az egyetemeken megszűnik a teológiai fakultás, az egyházi tudományokat pedig a főiskolákon világi tanszékeken fogják művelni.

A törvényjavaslat behozza a kötelező polgári házasságot, az egyes felekezetek vagyonát államossítja és kimondja, hogy bizonyos körülmények között a kath. templomokat más vallás-felekezetek is használhatják.

Az anyakönyvvezetést teljesen kiveszi a javaslat a lelkészkedő papság kezéből és behozza az állami anyakönyvvezetést, ami által a papi funkcionáriust teljesen feleslegessé teszi.

Protestiramo!

Zvedili szmo z-autenticnoga vrêla, ka je minister právde predložo pred zakonodajni odbor eden zakon-szki nacrt, ki je namenjen za nasztavitev okro'znoga sodiscsa v-Ormoži. Mi Prémurci szmo že leta 1920 proszili okro'zno sodiscse, nasa krajina je nájbale primerna za to, nasa M. Sobota je szrediscse edne velike krajine, Prémurja in Murszkoga polja, dvá Prémurszkoga okraja vecs prebiválcov máta kak drügi trijé-stirje, zató sze nevêmo kam z-csüdiv djáztí, gda eden tak neszrecsen predlog moremo csüti kak je té, i tó za Ormož. Ormož je edna vesznica z 700 dús prebiválcov, stera je že za nyé neszrecshe lege volo száma naszébe nihána i je tüdi brez okólice, naj niti neprávimo tó, ka je niti okrajno meszto nê, szamo sze za váras racsúna, po pravici je pa edna sztára vesznica, ki tüdi že obsztojécso okrajno szodiscse v-táksoj hízi má, kak tá nájbádnye vesznice nezdrava

A galagonya-bokor.

Elbeszélés. — Irta: B. J.

II.

Megindult, de lábai erősen inogtak, alatta. Rozzant termette előre, hátra dülöngött, olyankor nekilódult és öt-hat lépésre derekasan elsült.

— Nini, hogy birom. Legény vagy Gazsi. — Megállt s a galagonya-bokor felé nézett.

— Ott volt. — Vajjon ha megátkozná azt a bokrot, kiszáradna-e Nem a! — Ha az eget kérném, hogy lábnyomára ne adjon esőt s hervaszson el rajta minden fűszálat, vajjon megtenné-e? Nem a! Most is szakad mindenüvé. Bolond kívánság.

Villámlott, csattant s lecsapott az erdő szélén. Egy sugár tölgy fellobbant mint a gyertyaszál és égett erős ropogással.

Az ég is gyujtogat, látot-e öreg cimborá? Hanem remekül nyélbe lett

ütve, a villám jól dolgozott. — Pedig az a fa ártatlan volt, mint a ma született gyermek. — Miért ég hát el? Tudja ménkö. Tán azért, hogy ugys tűzre került volna. De akkor én nem melegehettem volna mellette, így pedig megtehetném ha — akarnám. Itt rám gondolt az uristen. — Gazsi ne zugolódj.

Ujra nekivetette lábait a tésztáv dagasztott anyaföldnek. Rongyos csizmája luczogott; a zugo szel beleköte-lőzködött kalapja karimájába s messze elröpítette fejeiről.

— Mig rajta voltál is ázott, így is ázik. Én biz egy lépést sem teszek érted, hűtelen tökfedő.

Deres hajáról csorgott a víz; összecsapzott fürtjei kuszáltan borították el arcát.

Megint villant s leütött.

— Ugy ugy uram lsten; gyujtsd fel ezt a gyönyörűföldgolyóbist. Akkor lenne csak kutyatánc halandótársaim,

vagy miképen az én hajdani papom szokta mondani: keresztény atyámfiak az Urban! De megrökönyödnék a nemes emberi nemzet. Hahaha! A vén Gazsi csak egy házat oltana. Ezt ni. Abban lakik az én kedves, egyetlen magza... Senkim se lakik. Nekem, isten az atyám, nem lenne oltani való. Még a falu bakterjának is lenne, csak nekem nem. Ez a tiszta igazság! Hanem, vén cimborá, te fázól, görhes inaid reszketnek, jó lesz egy kis fedél után nézned.

Megindult, de kívül-belül átázott porhüvelyének erős munka volt lépdelés. Botorkált, elbukott, nagy nehezen felállt s így vergődött et keservesen a juh-akolig. Rácsos ajtaját betaszította s ledől helyesebben lerogyott valami szénatörmelékre.

A vén juhász épen fejéssel bajlakodott az akol tulsó végén; a lába közé szorított hófehér sajtárba kettős sugárban ömlött a habzó tej, műértő keze alatt.

Gazsi bácsi keservesen nyögött. Vénkor, ital, záporosó most az egyszer úgy elcigázta az öreg, hogy nem ér egy hajlító fát az egész élete.

A mi Gazsi bátyánk bajosan kél fel arról a szénatörmelékről.

A vén juhász élvezte a fejést s kifelé ballagott. Az ajtónál megpillantotta a nyögő vén embert. de arca befelé lévén fordítva, nem ismerte fél. Különben bocskoros talpával nem rugta volna meg a lábát s nem olyan hangon mordult volna rá:

— Ki vagy, hé?

Gáspár nem mordult.

A vén juhász lehajolt hozzá s izmos karjával maga felé fordította az arcát.

A vén Gazsi bátya! Baja van kegyelmednek preceptor uram?

Régi címe megmaradt az öregnek. Így szólította a nép mai napig.

Nem felolt a kérdésre, csak nyögött.

(folyt. köv.)

hiža. Kak pa te pride dotoga Ormož? Ali szamo za edne oszebe volo, ki to tak prevecs protézira, more trpeti telko národa? *Tô bi bûo eden med ti nájvéksi skándalov, próti steromi vesz Prékurszki národ najenergiesneje protestira.*

Prékurszki i niti Murszkopol-szki národ toga nigdár nebôde nepri-poznao, nego vsze drûga meszta, i hîdi rájsi nadale Maribor, kak pa Ormož, koncsi szí tam drûge poszle obednim tûdi oprávi. Escse ednók: rájsi Maribor, kak pa Ormožka vesz-nica z szvojov jezeroletnov zaosztá-nyenosztjov! Csi pa konzekventni scsé-mo bidti, te pa próti M. Soboti — v tom táli — zdrava pamet nemre bidti. Tûdi okrajno szodiscse je 'ze szvoj-escaszo tak bilô zidano, stere maszivoszt sze 'ze odzvûina vídi, ka je pripravna za vzdignenoszt escse dvê stókov (nadsztropja), ka je miszlimo nê mála vrédnoszt, csi szí premiszli-mo kak je tó dobro csi szo vsza szodiscsa pod ednov sztrehov. *Tô ova'zûjte!*

Glászi—Hirek.

— P. nasim narocsnikom naznányamo, ka k denésnyoj »M. Kr.« kalendárske za naprêplacsnike ksenki prilágamo.

— Szodiscse v G. Lendavi. Po zavûpanoj informacijsam je znáno, ka je kompetentno ministersztvo, po szklepi ministerszkoga szvéta, odredilo, po tó zadévnóm zákoni, vposztavítev okrajnoga szodiscsa v G. Lendavi. Szodiscse bode v grofovskoj hízi namesztseno, i sze v krátkom szposztávi.

— Sokolszki zlet v M. Soboti, ki sze je obdr'zao t. m. 13 i 14-ga, v zvézi poszvetsenyá sokolszke zásztave (prapor), steroga szo kumica bila ga. Kodrova, je dobro vóvdard, skirávno je nazádnye descas malo kóde narédo. Dohodek, ki je namenjen za szposztavítev Sokolszkoga dôma, je preci lépi búo.

— Gledaliscse v M. Soboti. Kotrige Ljubljanszkoga gledaliscsa (színház), med okrógpótjov szo v M. Soboti tri predstáve narédili i tó pred velikim publikumom z prav dobrov igrov. Predávano je bilô 16-ga »Golgota«, 17-ga »Faun«, 18-ga »Szmrtni plesz«.

— Vkradjeno szvesztvo v M. Soboti. V nocsi od 13-ga na 14-ga t. m. je v M. Soboti z kath. cerkvi oltára vkradjeno bilô szvesztvo, narejeno z-zlata i szrebra. Kak nam je znáno, csinitel v oszebi níkega trgovszkoga pomocsníka Sumaka rojen v Bogojini 'ze zgrábleni i v Maribori zapréti. Csúdnó, rávno z Bogojine?

— M. Sobota. Ob sklepu male mature IV. razr. tukajšne mešc. šole, ki se je vršila od 13. do 18. junija, priredi ravnateljstvo s svojimi gojenci in gojenkami razstavo, zadno in najlepšo izmed vseh dosedanjih prireditiv mešc. šole tukaj. Otvoritev razstave bo v nedeljo 21. junija ob 9 uri zjutraj v evang. šoli. Opozarjamo na krasne akvarele iz M. Sobote in okolice, lepo slikane lesene škatlje in krožnike, vaze, ornamente po lastni sestavi gojencev, risbe iz deskriptivne geometrije, razna tihožitja ter ženske ročna dela. Razstavljene so tudi spisne naloge iz slovenščine, matematike in drugo. Da dosga razstava s svojimi deli umetniško višino se boste prepričali ob njenem posetu. Vstopnina je brezplačna. Hvaležno se pa sprejmejo prostovoljni prispevki v svrhu kritja stroškov in izleta pridnih dijakov v Slovenijo. Prekmurci! Naj ne bo nikogar, ki ne bi porabil te zadnje prilike in si ogle-dal, kaj premore ustvariti naša nadar-jena prekmurska mladina! Razstava je

odprta vsak dan od 8. zjutraj do 7. zvečer do 1. julija 1925.

— Velika občina M. Sobota. Štev. 1037/1925 Predmet: tedenski sejmi. RAZGLAS. M. Sobota, dne 7. junija 1925. Po naredbi velike občine z dne 18. majnika 1925 in na podlagi starega prava in starega dovoljenja se v veliki občini M. Sobota bivši tedenski sejmi, šteri so med vojno in po vojni malo zaosztali, zopet obnovijo in povzdignejo. Mesto tedenskih sejmov je glavni trg, kjer se Aleksandrova cesta in Radgonska cesta križata. To je mesto za kramarijo in živilo — Mesto za drobnico je Soteska ulica in občinski trg od Meolicove Kavarne do državne osnovne šole. — Mesto za večjo živino je glavni živinski trg prek železniške proge. Tedenski sejmi so stojnine prosti, nihče ne plača iz tega naslova nič. Dan tedenskih sejmov je vsaka sredo. Krošnjarenje, hauziranje toje prodaja po hišah je te dni sigurno prepovedano. — Za županstvo velike občine gerent:

(L. S.) Dr. LUDVIK ŠÖMEN I. r.

— Vpokožitev. G. Novák Anton szodniski nadoficial pri kr. okr. szod-niji v M. Soboti, opravník »Mörszke Krajine«, je od visje oblászti za sztálno vpokojen. V zvézi sztem je za neómurno delo obednim pohválo dôbo.

Pekarniski vajenec,

nê pod 15 i nê nad 17 lét sztaroszti, mocsen, z-bôgse híze sze taki gorivzeme. Blí-zánye sze zvé v PREKMUR-SKI TISKARNI M. Sobota.

— Szülöi gondatlanság. Nemes Alajos két éves Pertőcai gazdának gyermeke f. hó 13-án az udvarban figyelmen kívül hagyott kaszába ugrott s rajta lába fejét összekaszabolta.

— Strukoci tűzoltó kerület szervezéséhez tartozó egyletek részvételével Strukocon f. hó 21-én d. u. nagy tűzoltógyakorlatot rendez.

— Eljegyzés. Kercsmár Iván Križevcei birtokos és szabómester bájos leányát Arankát f. hó 1-én eljegyezte Srebotnik Raimond bornagykereskedő Ptujból. Sok szerencsét!

— Ellopott és megkerült oltári szentség. F. hó 14-én az ormoži csendőrségnek bizalmasan jelentették, hogy egy gyanús egyén oltári szentséget kíván eladásra. Csendőrség rögtön kiszállt a helyszínére, hol a gyanúsviselkedésű egyént igazoltatta. Miután igazolni nem tudta magát sem bizonyítani miből tartja fenn magát, letartóztatták. Meg-motozásánál a szentséget nála találták összezsuzva. Eleinte azt mondta, hogy Szapáry várkertjében adta neki egy ismeretlen egyén értékesítés végett, később azonban bevallotta, hogy ő lopta M. Sobotában, s a nevét is megmondta, hogy ő Šemen [(?) talán Šumák] Iván Bogojinai születésű 28 éves r. kath. foglalkozás nélküli kereskedő-ségéd. Rovott multjainál fogva átadott a maribori ügyészségnek.

— Bécsben letartóztatták az osijeki monopol csalót. Az osijeki rendőrség megkeresésére a bécsi rendőrség kedden letartóztatta Lang Izsó osijeki kereskedőt, az ismeretes osijeki monopol-csalás tettesét. Lang a család leleplezése után Bécsbe menekült, ahol most egy osijeki ember felismerte és az ő figyelmeztetésére fogták el Langot. A kiadatási eljárás megindult.

— Milliós bélyeglopásért elítéltek két monopoliumi tisztviselőt. A beográdi törvényszék most ítélt meg újabb Petrovics Milován és Petrovics Vojiszláv volt monopoliumi tisztviselőket, akik

egymillió dinár értékű okmánybélyeget sikkasztottak el. Februárban a bíróság a két sikkasztót tizenöt-tizenöt évi börtönre ítélte. de a legfőbb semmitő-szék az ítéletet formai okokból meg-semmisítette. Az újabb tárgyaláson a bíróság ismét tizenöt-tizenöt évi börtönbüntetést szabott ki a bélyeghamisító hivatalnokokra.

— Harmincezer dolláros csallás. Rónai Nándor ingatlan ügynök felesége egy idegen ingatlan eladásával 30.000 dolláros csalást követett el. Rónainé, akinek leánya Bécsben egy osztrák báró felesége, homisított okmányokkal igazolta, hogy az eladásra kínált palota az ő tulajdona és azt egy budapesti részvénytársaságnak eladta. Harmincezer dollár előleget vett fel a házra, amelyről később kiderült, hogy idegen tulajdon. Rónainét a rendőrség letartóztatta.

Próti okró'znomi szodiscsi v Ormo'zi.

Kak szmo 'ze na drûgom meszti popíszali, vládav Ormo'zi scsé szposztaviti okró'zno szodiscse k steromi bi tûdi i mí naj pripadnoli. Scsé sze pritégnoti v nyé krôg Med'zimurje, kí pa neverjétno da bi sze pôdali. Kak je tó neszrecsna miszel, nam nê trbê povdárjati, szlû'zi pa naj za nezadovolsztva dokáz szledécsa rezolucija, kí je prinesena od velike obszine M. Sobota i od vszê merodájni korporácij:

Zastopniki vseh političnih strank in gospodarski organizaciji Murske Sobote in okolice zbrani na javnem shodu v M. Soboti dne 17. junija 1925.

Konstatirajo, da je ustanovitev novega okrožnega sodišča za okrajne sodnije Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož z ozirom na prevelik obseg sedanjega okrožnega sodišča v Mariboru in na oddaljenost posamezni posebno pa prekmurskih krajev od sedeža tega okrožnega sodišča neobhodno potrebna in nujna, sklicujejo se na svoje tozadevno že večkrat vládí priobčene prošnje in želje kakor tudi na ponovne obljube vladinih organov, da se ustanovi za zgoraj navedena sodišča posebno okrožno sodišče se sedežem v M. Soboti, povdarjajo da je edino ta le kraj primeren kot sedež novega okrožnega sodišča z ozirom na nepobitna dejstva: da se nahaja v zemljepisnem in prometnem sredjšču vseh okrajev, ki bi spadali v njegovo področje, da ima z vsemi sedeži gorinavedenih okrajnih sodišč kakor tudi z vsemi večjimi mesti, trgi in vasmi teh okrajev ugodno železniško in vrhu tega z dolnjelendavskim okrajem dnevno pošto-avtomobilsko zvezo, da je po številu svojega prebivalstva najmočnejša naselbina v bodočem okrožju, da je možno z majhnimi izdatki prirediti obstoječe moderno in prostorno erarično poslopje okrajnega sodišča v Murski Soboti tudi za potrebe okrožnega sodišča, da je za okrepitev državne misli v Prekmurju ustanovitev tako velikega državnega urada najvažnejšega pomena, da ima poleg ljudske in meščanske šole tudi gimnazijo, kar je za vzgojo uradniških otrok velikega pomena, da je občina Murska Sobota pripravljena znatno prispevati k stroškom zidanja poslopja okrožne sodnije, da je v M. Soboti mnogo lažje rešiti stanovanjski problem za novodošle uradnike kakor krjekoli drugje, ker ima vlada že podrobno izdelan projekt za zidanje uradniške hiže v Murski Soboti in ker je mogoče prevrediti ogromni grad grofa

Ladislava Szaparyja v Murski Soboti v stanovanja, kar bi brez dvoma dovóli sedajnji lastnik istega, da imata prekmurska sodna okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava več prebivalcev kakor vsi ostali sodni okraji, ki bi spadali v področje novega okrožnega sodišča, da je Murska Sobota po številu in opremljenosti svojih hotelov, prenočišč in restavracij v celem okrožju najbolj pripravno mesto za prehrano in prenočevanje tujcev, ter odločno protestirajo proti nameravani ustanovitvi okrožnega sodišča se sedežem v Ormožu, ker je ta kraj čisto na periferiji v poštev prihajajočega ozemlja in zatorej za večino okrajev preoddaljen, ker ne nudi niti sedaj dovolj jamstva da zamore prenočiti tujce v normalnem številu kamo li številne stranke in njihove zastopnike, priče in druge osebe, ki bi redno prihajale na okrož. sodišče, ker je že okrajna sodnija v Ormožu nastanjena v starinskem in popolnoma neprimernem poslopju, tako da bi bilo potreba postaviti za obe sodišči novo poslopje, kar bi povzročilo neprimerno višje stroške kakor le razširjenje že obstoječega eraričnega poslopja v Murski Soboti, ker nima Ormož nobene srednje šole, vsled česar bi morali uradniki tega okrajnega sodišča pošiljati svoje otroke na šole v druga mesta, ka je z ozirom na sedanje uradniške dohodka skoraj nemogoče, ter zahtevajo naj se nemudoma osnuje novo okrožno sodišče s sedežem v Murski Soboti za sodne okraje Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož.

Murska Sobota, dne 17. junija 1925.

Velika občina Murska Sobota
Kmetijska družba
Konjerejsko društvo
Skupna obrtna zadruga
Gremij trgovcev
Gostilniška zadruga
Demokratska stranka
Ljudska stranka
Narodnosocijalna stranka

Tr'ztvo. Kereskedelem. Blágo — Áru.

NOVISAD: junius. 19.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 450—465
» » 'Zito—Rozs	—350
» » Ovesz—Zab	—400
» » Kukorica	190—230
» » Proszó—Köles	—325
» » Hajdina	270—300
» » Szenő—Széna	—75
» » Graj—Bab csres.	—350
» » zmésan—vegyes bab	—300
» » Krumpli	—
» » Len. sz.—Lenmag	—
» » Det. sz.—Lóherm.	—

BENKO: junius. 19.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikóv. Bika	7.	8.	9.—10.—
Telice Úszó	7.	8.	9.—10.—
Kravez Tehén	3.—	5.—	8.—
Teoci Borju		11.—	13.—
Szvinyé—Sertés		15.—	16.—
Mászt I-a—Zsirl-a.		28.—	35.—
Zmôcsaj—Vaj			30.—
Spé—Szalona			—25.—
Belice—Tojás 1 drb.			0.75

Pénezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	56.—
100 Kor. Budapest	=	0.08
1 Schil. Becs	=	8.09
1 Kor. Praga	=	1.70
1 lira	=	2.17

Zürichben 100 Din = 8.95 sfrk

Eladó üzemnagyobbítás végett egy vizierőhajtásu egy fűrészlapos keretfűrészt. Üzemen megtekinthető a tulajdonosnál:

OBÁL JENŐ

PERTŐÇA (Prekmurje.)

Z-hája vszako nedelo. Naprêplacilo za fr-tao leta v domovini: 15 Din. zvûn SHS., 18 Din v Ameriko 20 Din. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1-50 Din reklame 1- mali ogaszi 0-70 Din i dâvek. Pri vecskrat popûszt.

Rôkopiszi, kîsze ne szhrânijo i ne vrnejo sze posilajo:
Reditelsztvo i oprâvnistvo Morszka Krajina
M A R K I S E V C I br. 20.
—: Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
20. posta MURSKA SOBOTA.
—: Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre 18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm-ként: szövegközi és nyíltér 150, rendes 1—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

A talaj termőképesége.

Az utóbbi években olyannyira megdrágultak a viszonyok, hogy csakugyan elsőrangú fontosságú dolog a gazdára nézve, hogy talajának termőképesége mennyi nagyobb legyen, mert csak abban az esetben küzdhet meg a megdrágult viszonyokkal, ha nagy termésátlagokat képes elérni. A termés nagysága nem egyedül az időjárási viszonyoktól, sőt nem is első sorban attól függ, vagy a talaj trágyázottságától. Igaz ugyan, hogy nincs olyan szátható talaj a melynek több-kevesebb termőképesége nem volna; valamely silány vegetáció minden talajon van, mert a talaj tápláló ereje sohasem fogy ki teljesen, amennyiben a nap heve, a fagy meg az eső behatása alatt a talaj folytonosan elmállik és a növények táplálkozására alkalmas anyagokká változik át. Ez az elmállási folyamat azonban olyan kicsiny, hogy az így képződő tápláló anyagok csak minden 5—6 évben adhatnak egy silány termést, de semmi esetre sem minden évben és a folytonos termelés a melyet ma talajainkon üzünk, csak úgy lehet eredményes, ha a növények által szükségelt tápláló anyagokat trágyák alakjában juttatjuk bele a talajba. Ezért kell tehát trágyáznunk a talajt, s mennél dusabban trágyázzuk azt, mennél több tápláló anyagot juttatunk bele, annál nagyobb termésekre számíthatunk.

A rendelkezésünkre álló istálló trágya mennyiség azonban távolról sem elegendő arra, hogy talajainkat nagy termésekre ösztönözhessük, mert állatállományunk csak fél akkora, mint a mennyi trágyára termő talajunknak szüksége volna. Hisszen hazánk állat állománya alig szaporodott, buza termésünk ellenben emelkedett ez idő alatt. Szerencsére ma már ezen a hiányon könnyen segíthetünk, amennyiben olcsón beszerezhető műtrágyák állanak rendelkezésünkre, a melyek segítségével az istálló trágyák könnyen és olcsón pótolhatók. Ezen műtrágyák közül a szuperfoszfát az, a melynek segítségével őszi kalászosaink termésátlagait rendkívüli módon fokozhatjuk. Sok ezer kísérlet bizonyítja nagy termésfokozó hatását, de leginkább az hogy immár sok ezer vagon szuperfoszfátot használnak el a gazdák évente.

A szuperfoszfát legalább is olyan sulyu termésmöbiletet eredményeznek, mint a milyen sulyu szuperfoszfát a vetés előtt kiszóratott, de legtöbb esetben ennél is jóval több termést ad, 3, 4, 5 q-át kat. holdanként. Miután pedig a szuperfoszfát ára a helybeli vasuti állomáson vagon vételnél 85 Din. között ingadozik, a buza q-nak

ára pedig 3—450 Din. tehát még akkor is legalább 300 százalékos hasszonnal alkalmazható, ha csupán ugyan olyan sulyu termésmöbiletet ad, mint a mennyi szuperfoszfátot kiszórtunk.

Alig lehet tehát jövedelmezőbb befektetést elképzelni az őszi kalás adott szuperfoszfátnál, mert azon rövid idő alatt, míg a töke a földben fekszik 300 százalékos hasznot biztosít.

Miután pedig bizonyos, hogy a legváltozatosabb termelés dacára is a legnagyobb és a legbiztosabb jövedelmet mégis csak a buza meg a rozs adja, saját jól felfogott érdekében cselekszik minden gazda, ha őszi kalászosait szuperfoszfáttal ellátott földbe veti.

Elkészült az új vámtarifa. A legutóbbi tizenkettő-törvényekben a parlament — mint ismeretes — felhatalmazta a pénzügyminisztert az új vámtarifák kidolgozására és életbeléptetésére, a várakozás ellenére azonban a vámtarifa mindeddig nem készült el és nem jelent meg. Ennek a késedelemnek az volt az oka, hogy a mezőgazdasági termékek vámtételét a pénzügyminister a földművelésügyi miniszterrel együttesen akarja megállapítani, aki azonban az utóbbi időben a földművelés hitelek parlamenti vitája miatt nem foglalkozhatott a vámkérdéssel. Miután ezt a törvényt a parlament már megszavazta, a két minisztériumban már serényen dolgoznak a végleges vámtarifa kidolgozásán, amely előreláthatóan néhány nap múlva elkészül és akkor a tarifát nyilvánosságra hozzák.

Vsáki prázni, nedelo i soboto popoldan vrtni koncert. Igra ciganska godba BARANJA.

Minden ünnep- és vasárnap ugyszintén szombaton délutánként kerti koncert. Játsszik BARANJA.

Gostilna — Turk — vendéglős
MURSKA SOBOTA

? Miért töri a ? fejét

hogy hol vásároljon kerékpárjához szükséges alkatrészeket, külső vagy belső gumit stb. varrógépjéhez szükséges alkatrészeket, mikor mindezeket:

FLISAR PAVEL

műszaki cikkek üzletében

(Berger-féle ház) M. Sobotában jutányos áron megkaphatja. — Ugyanitt nagy raktár öngyújtókban és ennek alkatrészeiben. A legjobb tűzkövek, villanyzeblámpák és elemek, gramafon lemezek, tük és alkatrészek és varrógéptük nemkülönben összes az e szakmába vágó cikkek állandóan és olcsón kaphatók.

HALLO PRIJATEL! ZNÁS STO JE TOU MÁJER STEVAN

v Murski Soboti
na Radgonszkoj ceszti?

Tô je násztaresa firma szabolije i trgovina z gotovimi oblékami. Csi scsés dobro oblêko po fal cêni dobti, ali dober, garantêrani i po cêni stof i caig kûpiti, te obiscsi tô Prekmurja násztaresa i nászolidnêso trgovino i szabolijo, pa sze zagvûsas.

Hallo goszpé i goszpôdje!!

Csi kâ lépoga i modernoga, dob-roga i po fâl cêni viditi scsête, te poglednite te nânovêse Becs-ke i Pariz-ke szprotolêtnê i lêtne damske krscsâke, steri szo zdâ prisli v

trgovino

A. Király M. Sobota

Dobijo sze tûdi po nânizjoi cêni: ti najmodernêsi fôrtoke za goszpé i deco z druka i z-glotta, nogavice za goszpé, moske i deco, perilo za goszpé i goszpôde i vsze vrszte drobno i krâtko blâgo. Szlam-nati krscsâki za goszpé od 100— dinarov naprê

A. Király

trg. z krscsaki, perilom i krâtkim blâgom
M. Sobota (Bergerova hîza)

! Álljunk meg ! egy pillanatra!

Minden rendes gazdának tudnia kell azt, hogy időt, pénzt, munkát és munkást egyaránt csak úgy kímélhet a közelgő kaszálásban, ha beszerezi magának a valódi

„TÖRÖK” KASZÁT

Éppen most érkeztek meg! Ugyancsak megérkeztek a legújabbfajta törhetetlen természetes kaszakövek Svédországból, ugyszintén „Tiroli kaszakövek” is, melyek a jó kaszához hozzá illenek. Ily jó kaszát és kaszakövet beszerezni egyedül és a legolcsóbb árban, jótállás mellett csak:

HEKLICS ISTVÁN
vaskereskedőnél lehet
Murska Sobota.

JABOCSNICA.

Uprava veleposzesztva gr. Szapáry, v peovnici v M. Soboti má okôli sztô hl. jabocsnice z nâjbôgse fajte jábok, stero vszâki dén odáva po nâjvugodnejsoj cêni. Garantîra da ne posztâne csarna! Cêna od 2 do 4 Din.

RAVNATELSZTVO.

Egy vagy két szobás

lakást keresek, konyhával együtt.

Bővebbet:

PREKMURSKA TISKARNÁBAN

Exportna klavnica Benko Jo'zefa z M. Sobote v Kri'zevci (Prekmurje) pokrita z „SALONITOM.”

Pokrivajte Vase hîze z „SALONITOM” kî je nâjbôgsi materiâl vezdâsnjega vrêmena pri pokrivanyi sztrehe. Lehki, trpêcsi je, obramba je najhûsim nezgodam, ognjavaren je, szploh nenûca nikaksega popravila, zâto te nâjcenêse pokrivalo za sztrehe. Zâto sze za té pokriv nâjvéksa garancija dá. V szkladiscsi je, gde sze tûdi vsza potrêbne informâcije dâjo:

Čeh in Gáspár

trgovina z mesanim blâgom
in sztavbenim materiâjom

MURSKA SOBOTA